

פאיריג לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 20 ♦ פרשת במדבר

דברי חכמים

"חשבון האדם עם נפשו, כשתבא עליו רעה בגופו או בממונו או בענין מעניו, ויקבל הכל מאלקיו בשמחה ויסבל סבל רוצה בדין האלקים ולא סבל מתקעף על גזרתו, וכו'. ודע אחי, כי העשר נסיונות שנסה המקום את אברהם אבינו, לא היינו משבחים לו עמדו בהם, לולי שהיה מקבל הכל מאלקיו ברצון ובטוב לבב, כמו שנאמר: ומצאת את לבבו נאמן לפניך."

חובת הלבבות (חשבון כז')

הגות שאבעס'

כתב הרמב"ן בתחילת ספר במדבר: והספר הזה כולו במצוות שעה שנצטוו בהם בעמדם במדבר, ובניסים הנעשים להם, לספר כל מעשה ה' אשר עשה עמהם להפליא. וסיפר כי החל לתת אויביהם לפניהם לחרב, וצוה איך תחלק הארץ להם

הקב"ה כרת עם עם ישראל 'ברית של אהבה' (כלשון רש"י, בראשית יז)

יש מושגים של 'חזקה' 'הסכם' ויש מושג של 'ברית', חזקה היינו שכל אחד חושב על עצמו, דואג לעצמו ומנצל את השני לצרכים שלו, ואם במקרה האינטרסים העצמיים של שניהם חופפים ומתאימים, הם מחליטים להתקשר ביניהם ולקבל את המקסימום שאפשר לצורך עצמם. אין כאן אהבה, אחדות וחיבור אלא נפרדות מתחילה ועד סוף.

מה שאין כן 'ברית' נובעת מאהבה ורצון לקשר בין השניים, אלא שבכל ברית ידוע לשני הצדדים שלא תמיד האהבה בוערת ופעמים אין חשק לקשר, ולא מרגישים את האהבה, ולכן שני האוהבים, עושים ביניהם ברית להתחייב על הקשר ביניהם לתמיד שלא ייפרד במשך הימים

וניתן להגדיר זאת כמו תמונה עם מסגרת, שהמרכז כמובן זה 'התמונה' אבל בלי מסגרת היא לא תחזיק מעמד בכלל, וכך הוא ענין ה'ברית' שתוכנה ועניינה ומהותה זה 'אהבה' אבל מוכרחים 'מסגרת' שמחייבת את קיום הברית בכל עת ובכל מצב, וזה משמר את הברית לעולמים

קיום הברית נובעת לא מציפייה לשכר או מפחד מעונש, אלא בגלל הנאמנות המוחלטת והבלתי מתפשרת בין אחד לשני, שכריתת הברית הוא קשר קיים בין שני אנשים כורתי הברית כדי לקשור ולדבק האהבה ביניהם, עד שיהיו שניהם כאלו הם גוף אחד וישמור כל אחד מהם את חברו כשמירתו את עצמו ויהיו כגוף אחד בהיותם בחיים, ולא יפריד ביניהם רק המוות (ע"פ ספר העיקרים)

וכך גם הברית שכרת ד' עימנו בסיני על קיום התורה והמצוות, שתוכן עניינה זה אהבה, חיבור וקשר בין עם ישראל ובין הקב"ה, והמסגרת זה המחויבות הבלתי ניתנת לערעור

וזו גם צריכה להיות הגישה כשקוראים בתורה על הקללות רח"ל, העונשים והגלויות של הכלל, וגם כל המאורעות הפרטיים של כל יהודי, שכל אלו עניינם שהקב"ה כביכול פונה לכל יהודי ויהודי ואומר לו "ילדי היקר, אני כל כך מחכה לך שתחזור, אין מצב שאני מוותר על הקשר שלנו, אנחנו כביכול 'כגוף אחד', שאין אפשרות להפרידו", ולכן לפעמים הקב"ה צריך להעניש אותנו ל"ע, לא משנאה או נקמות חלילה, אלא אך ורק כדי שנחזור אליו ונהיה קשורים איתו תמיד בקשר שלא ניתן להפרדה

כשקורים אסונות, אין כאן קריאה לחיזוק במצווה מסוימת של מעקה או נט"י בלבד (שהוא בוודאי מבורך) [אף שפעמים גדולי ישראל יודעים להבחין באיזו מצוה צריך להתחזק בפועל], כי בכך מפספסים את עיקר התכלית של הייסורים שהיא, קריאה של השם אלינו 'שובו אלי', תחזרו להיות איתי בקשר תמידי, תכירו בכך שאני מלככם ואביכם, תכירו שהכל מאת השם ית' ולא קרה במקרה, והכל בדקדוק עצום עד הפרט האחרון לטובה! גם אם לא רואים זאת בחוש בעולם ההסתר, וגם מבחינה מעשית – לירא מהשם, להכיר במחויבות המוחלטת שלנו אליו, שאנחנו לא ברשות עצמנו אלא ברשותו של השם

ואולי, לכן אחרי שסיימנו את ספר ויקרא בפרשת הקללות שבבחוקותי, מיד לאחר מכן מתחילים ספר במדבר, שמספר על הניסים שנעשו להם במדבר, לספר כל מעשה ה' אשר עשה עמהם להפליא, כדי לומר לכל יהודי, הקללות והניסים חד הוא, הם מאותו אב רחמן, שלא מוכן לוותר על הילדים האהובים שלו בשום מצב, כשהם קרובים וגם כשהם מתרחקים, שאז הקב"ה צריך להעניש אותו כדי שיחזור, אבל הכל נעשה מתוך ים של אהבה ורחמים

חכמתכם ובינתכם

מעשה שהיה לפני מלחת העולם השנייה, לאחת מהשיבות הליטאיות החשובות בזמנו הגיע לביקור שר יהודי משכיל וכמובן הנהלת הישיבה דאגה ליחצן את עצמה כישיבה מתקדמת וכו', ומכיוון שבאותה תקופה היה גאוה להיות צרפתי

הם סיפרו לשר על אחד מהבחורים שהוא צרפתי, ואותו שר משכיל שבדיוק התחיל ללמוד צרפתי, אך עדיין לא ידע את השפה היטב, התחיל לדבר אם הבחור בצרפתי

ענה לו אותו בחור, שכמובן לא ידע כלל צרפתי [יתכן והיה זה הגאון ר' ברוך רזנברג זצ"ל] 'בדמעתי ערשי אמסה'

המהם השר ה'משכיל' כמה המהומים והלך לדרכו...

מעשה שהיה

שלג הזלעפות שהחל לרדת בארצות הברית כשבועיים לפני פורים, איכזב עמוקות את הרב רובינשטיין. ככל שהשלג הלך ונערם, כך הלכה אכזבתו והעמיקה. הן אך לפני חודשים אחדים הגיע לשכונת 'ברונקס' שבמנהטן, כדי לחדש את פעילות בית הכנסת המקומי. כמה הוון ומאמץ השקיע בשיפוץ, ואילו שלג האיתנים הזה משבש את כל התוכניות...

מלכתחילה, תכנן לחנוך את בית הכנסת במעמד גדול ומפואר לביל פורים, אליו יזמין את כל מי שזיק יהודי פועם בליבו. אך השלג הכבד הביא לסימני רטיבות קשים ועובש בכמה מקומות בביהכ"ס, הוא המתין לשוך הסופה, ואז בדק ומצא כי עם רוב הנזקים ניתן איכשהו להסתדר, חוץ מכתם רטיבות אחד גדול, ש'התמקם' בדיוק מעל ארון הקודש, במרכז המזרח...

'דווקא שם יהיה כתם כה מכוער?' - הרהר הרב רובינשטיין, 'איך אפשר? הלא אני מביא לכאן יהודים שכבר אינם צעירים, כאלה הזוכרים את בית הכנסת בתפארתו. לצידם, אני חפץ להביא גם צעירים אשר יתרשמו מהמעמד, וירצו לשוב ולפקוד את בית הכנסת. ובדיוק במרכז כותל המזרח ייתקלו עיני כולם בכתם עובש זוהר! מה עושים?'

בדרכו הביתה, אפוף מחשבות אכזבה וכאב, עבר דרך שוק מקומי. בלי להבין למה ובלי לחשוב מדוע, הוא צועד פנימה, נסחף בהמון האדם המשייט בשוק ומחפש מציאות. לפתע, עיניו נתקלו בפרוכת כחולה יפה, קטיפתית ומרהיבת עין. מגן דוד זהוב רקום באמצעה, פייטים אדומים וסגולים רקומים בצדדיה, ובשוליה רשומות שלוש אותיות באנגלית E.B.G.

הוא מביט בפרוכת, ולפתע עולה בו הברקה: ניתן לתלות את הפרוכת הזו על קיר המזרח של בית הכנסת, ובגולה העצום - היא תצליח לכסות יפה את כתם הרטיבות, ואף תוסיף ליופיו של בית הכנסת, מבלי שאיש יידע שהיא נועדה לכסות על חרפה... הוא מיהר לרכוש את הפרוכת, ארז אותה יפה והניח ברכבו, ויצא לשוב לבית הכנסת כדי לתלותה במקום המיועד.

הוא מתניע את רכבו ויוצא לכביש המהיר, ואז בזווית עינו הוא מבחין באשה מבוגרת, שרצה בשארת כוחותיה אחר האוטובוס המוביל לניו ג'רזי, אך הנהג לא הבחין בה והפליג לדרכו. האישה נאנחה באכזבה רבה, רכסה היטב את כפתורי המעיל לאור הקור הנורא, ובצער מופגן התיישבה להמתין לאוטובוס הבא. כראות הרב רובינשטיין את המראה, הציע לה שתחת להמתין בקור כשעתיים - עד האוטובוס הבא, מוטב תעשה אם תבוא עמו לבית הכנסת הסמוך, בו תוכל לנחם.

הרב רובינשטיין מגיע לבית הכנסת, מראה לאשה היכן תוכל לשתות ולנוח, ושב לרכבו להוציא את הפרוכת שקנה על מנת לתלותה בקיר המזרח של בית הכנסת. הוא נוטל את הפרוכת ופורש אותה כדי למדוד ולחשב כיצד יתלה אותה בצורה הטובה ביותר. ואז שמע לפתע קול נפילה, הכוס שבידי האישה נשמטה מידיה והתנפצה על הרצפה, ואף האישה כמעט קרסה על הארץ. עיניה היו מבוהלות ומעורפלות, והרב רובינשטיין חש לעזרתה. 'מה קרה?' שאל בבהלה, והאישה - נסערת, מבולבלת ונרגשת, אך בקושי מצליחה לפצות את פיה ולומר: 'אני לא מאמינה, אני לא מאמינה...' תוך שהיא מצביעה על הפרוכת...

כששבה אליה רוחה, סיפרה: 'הפרוכת אותה הרב מחזיק בידו, היא שלי. קניתי לבעלי במתנה לפני 35 שנה, הנאצים ימ"ש הפרידו בינינו, מאז לא ראיתיו...' התייפחה האישה בבכי קורע לב. 'ועתה, עיני הוראות את הפרוכת. שלוש האותיות באנגלית הרשומות למטה מעידות כאלפי עדים. הן אלו ראשי התיבות של שמו של בעלי'...

האישה הוסיפה להתייפח בהתרגשות, מראה הזיכרון מן העבר הרחוק, זיכרון מבעלה האובד, הציף אותה בהתרגשות וסערה. הרב הציע לה לקחת את הפרוכת כמזכרת, אך האישה סירבה והסבירה: 'יחישאך הפרוכת בבית הכנסת, עדות זיכרון אילמת, שיישאר בעולם זיכרון נצחי מבעלי! - אמרה האישה והוסיפה: 'היה כדאי להפסיד את האוטובוס, בורא עולם הוביל לכך כדי שאזכה לראות מזכרת מבעלי הבלתי נשכח, כדי שאזכה לראות שנותר ממנו זיכרון בעולם!'

בינתיים חלף זמן ממושך, וגם האוטובוס הבא כבר חלף עבר. הרב רובינשטיין התנדב להסיע את האישה לביתה בניו ג'רזי, ובכך למעשה תם הסיפור, בחלקו הראשון בלבד. די לו לסיפור זה לו היה מסתיים כאן, בגילוי שמימי של השגחה פרטית מטלטלת, איך החמצת אוטובוס הובילה את האישה למזכרת מבעלה. אך לסיפור יש המשך, מסעיר ומרגש לא פחות

ליל פורים, בית הכנסת של חג. מאות יהודים מהסביבה התכנסו בו, הרב רובינשטיין קרא את המגילה, ואחר כך חילק כיבוד קל למשתתפים. עם תום המעמד ביקש לנעול את בית הכנסת, ואז, הופתע לשמוע קול בני עולה מאחד הספסלים.

הוא היסב את ראשו לאחור, והבחין ביהודי מבוגר, היושב בפנינת בית הכנסת ותייפח בשיטתו. עולה התקרב אליו, הניח יד רכה על כתפו, ופנה אליו ברוך: 'רבי יהודי, הלא פורים היום. מה לך בוכה? מדוע אתה כה עצוב?' שאל בדאגה

להפתעתו הרבה, הזקן לא השיב, אלא החווה באצבעו על הפרוכת התלויה במזרח בית הכנסת. שוב הונפה אצבע אל הפרוכת, והרב רובינשטיין הצטמרר ממש. 'מה קרה? זה קשור אליך?'

'זה שלי!' - הדדק הזקן - 'זה לא קשור אליי, זה שלי ממש! רעייתי עליה השלום קנתה לי את הפרוכת הזו לפני 35 שנה, כשאישה לא העלה בדעתו כי הצורך הנאצי ימ"ש יפריד בינינו לעולם!'

הרב רובינשטיין החל לרעוד. הוא חש בעוצמה את משק כנפי ההיסטוריה, סגירת המעגל נראתה קרובה מתימיד. 'אני לא מאמין, זה לא יתכן', - לחש לזקן בהתרגשות, 'זה פשוט לא יתכן!'

'מה לא יתכן פה?' - שאל הזקן. 'זה שלי. חרוטים על הפרוכת ראשי התיבות של שמי. אשתי קנתה לי את זה במתנה!' 'זה מעניין...', אמר הרב, 'בדיוק בשבוע שעבר התעניין משהו בפרוכת. תרצה לפגוש אותו?' - שאל את הזקן שהשיב בחיוב. 'וכך, בעיצומו של ליל פורים חורפי, בבבוי המוביל לניו ג'רזי, נסעה שוב מכוניתו של הרב בדרכה לאותה כתובת בה ביקר אך לפני שבוע. לבו פעם בעוז, מחשבותיו נשאווה לאפיקים דמיוניים למחצה, אך הוא השתדל לנהוג בהירות, למרות הצמרמורת שחש בכל חלקי גופו.'

כשהגיע לכתובת, ביקש מהזקן להמתין ברכב, ונקש בדלתה של האישה. היא פתחה לו את הדלת, היטב זכרה עדיין את דמותו ולא הבינה מה הביא אותו אליה שוב. 'שבי בבקשה וקחי לך כוס מים', פתח הרב את ביקורו, 'יתכן שאת עומדת בפני תגלית מרגשת!'

ואז לאט לאט, עקב בצד אגודל, החל הרב לספר כי משהו הגיע לבית הכנסת והתעניין בפרוכת. הוא החל להסביר כי הלה נראה בן גילה, ויתכן שמדובר במי מקרובי משפחתו או משפחתו של בעלה, או אולי - הניח הנחה 'מוגזמת' - אולי זה הבעל האובד בכבודו ובעצמו. האישה נזעקה וביקשה לפוגשו, ואז יצא אליו הרב וביקש ממנו להיכנס הביתה...

'משה' - זעקה האישה ברגע שהבחינה בדמותו. 'בלה!' - זעק הוא לעברה - - -

השניים התייפחו בדמעות, בכי תמרורים. 32 שנים חלפו מאז נפגשו בראשונה, שניהם היו בטוחים כי בן הזוג עלה על המוקד, הם כמעט התעלפו כשהבחינו זה בזה, והרב רובינשטיין הרגיש שזה לא בסדר שהוא מפריע לרגע המרגש, המטלטל והמסעיר, אם לא שעליו לעמוד ולוודא כי ההתרגשות אינה מסכנת אותם...

וכך, שלג מעצבן, טיול מיותר בשוק והחמצת אוטובוס לניו ג'רזי, הפכו למניעים של איחוד משפחה. לא יאומן כי יסופר, איך מסובב כל הסיבות, בורא עולם המשיג ומנחה את העולם, צירף מקרה של שלג יוצא דופן, קניה מזוהר בשוק מזרז עוד יותר, ואיחור אוטובוס מצער - לכדי תגלית של בני זוג זה לזה, לאחר 32 שנות פרידה...

כל כך הרבה דברים קורים סביבנו, שאיננו מבינים מה תכליתם. פעמים כה רבות אנו מתעצבנים על מה שקורה, מתאכזבים משיבושים שנראים מיותרים, מרגישים שחלקים מההתפתחויות פועלים הפוך מהרצוי...

אך לעולם הזה יש מנהיג, המשגיח בהשגחה פרטית על כל נברא ויצור. הוא מכוון את כל מה שקורה בעולם, מתכנן מה יקרה מתי, מה ילך יותר טוב ומה יתקל בבעיה ברגע האחרון. וככל שנפנים שהעולם הזה מנוהל בהשגחה, כך לעולם לא תתאכזב ולא תתעצב. אנו יודעים ומאמינים שיש מנהיג לבירה, הוא יודע ומכוון את העולם, והוא צופה נסתרות ורואה ויודע הכל, ומנהלם לטובתנו ולמענו.

הבה נפנים את המסר הזה, בכל פעם שמשוה לא הולך כמו שאנו רוצים, כשאנו מרגישים כי החמצנו משהו, פגישה, אוטובוס, אדם עמו ביקשנו לשוחח, הודמנות שנראתה חשובה בעינינו. הכל מנוהל מלמעלה, לכל דבר יש סיבות טובות. וכשנסתגל למסר הזה ולחשיבה הזו, נוכל לחיות את חיינו באושר ובשמחה, מתוך אמונה כי הכל מנוהל לטובתנו ומונהג בהשגחה פרטית למעננו!

תפילה

כוונת הלחישה

הלכות התפילה נלמדים ברובם מתפילת חנה וזעקתה להיפקד בילדים, אחת מן ההלכות הנלמדות היא, שתפילה נאמרת בלחש. "רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע".

כתוב בגמ' במסכת ברכות שמי שמתפלל בקול ומקפיד שלא להסתפק בלחישה, הרי הוא מקטני אמנה, שמאמין שהקב"ה שומע קול ולא שומע לחש.

והדבר נראה מוזר מאוד, וכי יעלה על דעתו של הכסיל שבכסילים, שהקב"ה נמצא במרחק גיאוגרפי שמקל עליו לשמוע קול, ומקשה עליו לשמוע לחש? ודאי שלא יתכן לומר כן.

אם נתבונן נראה, שלחישה היא דרך העברת מידע, הנעשית בין אנשים קרובים המטים את אזנם זה לזה. לחישה מבטאת קירבה, אין זו דרך ארץ ללחוש לאדם זר.

אותם קטני אמנה סברו, שאין אנו זוכים, לקרבה כה גדולה למלך מלכי המלכים עד כדי שאפשר ללחוש באזנו, ומשום כך, לחישה איננה נחשבת כפנייה אליו, והאמת אינה כן, קרוב ה' לכל קוראיו.

מתוך הספר הנפלא 'טעם בתפילה'

שונה הלכות

בעל חנות שנגנב לו סחורה יקרה. בחנות מותקנת מערכת מצלמות המצלמות את כל הנעשה בחנות, בעל החנות בדק במצלמות, וראה איך שראובן לוקח סחורה ומסתכל ימינה ושמאלה, ודוחף את הסחורה לשקית ויוצא מהחנות בלא לשלם, בעל החנות נגש לראובן, ושאלו למה גנבת מחנותי, ראובן הכחיש כל קשר לגניבה, וכשהראה לו את התמונות מהמצלמה, טען אמת שהדמות בתמונה נראית כמותי, אך זה לא אני אלא אחד שדומה לי ממש. ועתה שואל בעל החנות, האם יש מציאות כזאת, ששני אנשים ידמו אחד לשני בזדה דיוק, והאם מותר לי למוסרו לשלטונות על סמך התמונות? (חשוף חמד)

ושאלה נוספת, האם אדם פרטי / עסק וכדו', שיש לו מצלמות שהקליטו אירוע ומבקשים ממנו להוציא את החומר, לצורך עדות, או בשביל ללחוץ על מבצע העבירה להחזיר את שגב וכדו' וסירב, האם עובר על דין יודע עדות לחברו ואינו מעידו שחייב דיני שמים?